

KEHITTÄMISKESKUKSEN INKLUSIIVISIA OPETUSJÄRJESTELMIÄ KOSKEVA TAUSTA-ASIAKIRJA

Tässä tausta-asiakirjassa on esitetty Euroopan erityisopetuksen ja inklusiivisen opetuksen kehittämiskeskuksen kannanotto koskien kaikkien kehittämiskeskuksen jäsenmaiden pyrkimystä kehittää inklusiivisempia opetusjärjestelmiä. Tarkalleen ottaen tässä tausta-asiakirjassa määritellään ne inklusiivisen opetusjärjestelmän perusominaisuudet, joita kehittämiskeskus tulee käyttämään ohjearvoina sen suunnitellessa ja ohjatessa keskipitkän ja pitkän aikavälin toimintaansa.

Lisäksi tausta-asiakirjan tarkoituksena on ohjata niitä tämänhetkisiä ja tulevia pohdintoja ja keskusteluita, jotka liittyvät kehittämiskeskuksen työhön sekä siihen tukeen, jota keskus tarjoaa jäsenmailleen inklusiivisten opetusjärjestelmien kehittämiseksi. Tämä tausta-asiakirja määrittelee sen kehysten ja ne painopistealueet, joihin keskuksen toimintaa tullaan keskittämään.

Tässä asiakirjassa esitetyt kannanotot ovat täysin yhdenmukaisia Euroopan unionissa ja kansainvälisesti ensisijaisiksi asetettujen opetustavoitteiden kanssa.

Tausta-aineisto, jossa tässä tausta-asiakirjassa esitetyt inklusiivisten opetusjärjestelmän keskeiset ominaisuudet on esitetty osana laajempaa eurooppalaisen ja kansainvälisen politiikan ja käytännön yhdistävää viitekehystä, on luettavissa keskuksen internetsivulla, osoitteessa:

[www.european-agency.org/about-us/who-we-are/
position-on-inclusive-education-systems](http://www.european-agency.org/about-us/who-we-are/position-on-inclusive-education-systems)

Inklusiiviset opetusjärjestelmät

Kakki Euroopan maat ovat sitoutuneet kehittämään omia opetusjärjestelmiään entistä inklusiivisempaan suuntaan. Kunkin maan nykytilanne ja historia määrittää sen, millä keinoin tähän tavoitteeseen pyritään. Inklusiivisten opetusjärjestelmien kehittämistä pidetään keskeisen tärkeänä sen varmistamiseksi, että myös Euroopan maiden yhteiskunnat kehittyvät laaja-alaisempien pyrkimysten mukaisesti, sekä poliittisesta että eettisestä näkökulmasta katsoen, sosiaalisesti inklusiivisempaan suuntaan.

Täydellisesti toteutettuna inklusiivisen opetusjärjestelmän tulisi kyetä takaamaan, että kaikilla oppijoilla on ikään katsomatta mahdollisuus saada, yhdessä ikätoveriensä ja ystäviensä kanssa, merkityksellistä ja korkealaatuista opetusta omassa paikallisyyhteisössään.

Jotta tämä tavoite voisi toteutua, inklusiivisia opetusjärjestelmiä ohjaavan *lainsäädännön* oheen maiden on tehtävä kaikkensa sen varmistamiseksi, että jokaiselle oppijalle taataan yksilölliset ja tasavertaiset oppimismahdollisuudet.

Osana inklusiivisten oppimisjärjestelmien sisältöä määrittelevää *politiikkaa* on luotava selkeä visio, jossa on määritelty se, miten inklusiivisen opetuksen lähestymistapaa voidaan käyttää apuna kaikkien oppijoiden oppimismahdollisuuksien kohentamisessa. Poliitikassa on lisäksi linjattava, että inklusiivisten oppimisjärjestelmien tehokkaasta toteutuksesta ovat yhteisesti vastuussa kaikki opettajat, johtajat ja päätöksentekijät.

Inklusiivisten opetusjärjestelmien rakenteita ja menettelytapoja toteutettaessa tulee varmistaa seuraavien *toimintaperiaatteiden* toteutuminen: tasavertaisuus, tehokkuus, vaikuttavuus ja kaikkien osallisten toimijoiden (oppijoiden, oppijoiden vanhempien ja perheiden, opetusalan henkilöstön, yhteisön edustajien ja päättäjien) suoritustason nostaminen korkealaatuisten ja saavutettavissa olevien oppimismahdollisuuksien kautta.

Kehittämiskeskus tulee tätä visiota mukaillen tarjoamaan jäsenvaltioilleen tukea sellaisten inklusiivisten opetusjärjestelmien luomisessa, joiden tavoitteena on:

- Parantaa oppijoiden oppimissuorituksia tavalla, joka huomioi näiden erityislahjakkuudet ja joka ottaa näiden oppimiseen liittyvät erityistarpeet ja kiinnostuksen kohteet tehokkaasti huomioon. Keskuksen määrityksessä oppijoiden oppimissuoritusten parantuminen pitää sisällään kaikki henkilökohtaiset, sosiaaliset ja akateemiset saavutukset, joilla on merkitystä oppijalle itselleen lyhyellä aikavälillä ja jotka kohentavat tämän pitkän aikavälin mahdollisuuksia.
- Varmistaa, että kaikki osalliset tahot arvostavat monimuotoisuutta. Tämän periaatteen toteutuminen tulee varmistaa rohkaisemalla osallisia tahoja keskusteluun ja antamalla sellaista tukea, jonka avulla yksittäiset ja kollektiiviset tahot voivat toimia oppimisen saatavuuden laajentamiseksi ja oppimiseen liittyvän tasavertaisuuden parantamiseksi, jotta kaikilla oppijoilla olisi mahdollisuus omien kykyjensä täysimittaiseen toteuttamiseen.
- Varmistaa kaikkien osallisten tahojen oppimista sekä yksilö- että organisaatiotasolla tukevat resurssit ja näiden jatkuva ja joustava saatavuus.

- Varmistaa, että inklusiivisille opetusjärjestelmille kohdistettava jatkuva ja tehokas tuki pitää sisällään myös sellaiset yksilölliset lähestymistavat oppimiseen, jotka osallistavat kaikki oppijat ja jotka tukevat näiden aktiivista osallistumista oppimisprosessiin. Edellä mainitut lähestymistavat pitävät sisällään oppijalähtöisten opetusjärjestelmien ja arviointikehysten kehittämisen; joustavat koulutusmahdollisuudet ja jatkuvan ammatillisen kehittymisen kaikille opettajille, koulujen hallintohenkilöstölle ja päätöksentekijöille; sekä kaikki järjestelmätasot kattavat yhtenäiset hallintoprosessit.
- Parantavat opetusjärjestelmän suorituksia, tuloksia ja tuotost määrää varmistamalla tehokkaalla tavalla sen, että kaikki osalliset tahot voivat kehittää ja muuttaa asenteitaan, uskomuksiaan, ymmärtämystään, taitojaan ja käytöstään inklusiivisen oppimisjärjestelmän tavoitteiden kannalta asianmukaiseen suuntaan.
- Ovat oppimisjärjestelmiä, jotka pyrkivät rakenteiden ja prosessien jatkuvaan parantamiseen ja yhdenmukaistamiseen kehittämällä kaikkien osallisten tahojen kykyä omien suoritusten systemaattiseen itsearviointiin ja arvioiden pohjalta tapahtuvaan kehittämiseen tavoitteenaan kollektiivisen työn kehittäminen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.